

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 3. 2017
COM(2017) 203 final

SPRÁVA KOMISIE

EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE A RADE

**Piata správa o pokroku dosiahnutom pri budovaní účinnej a skutočnej bezpečnostnej
únie**

Piata správa o pokroku dosiahnutom pri budovaní účinnej a skutočnej bezpečnostnej únie

I. ÚVOD

Toto je piata z mesačných správ o pokroku dosiahnutom pri budovaní účinnej a skutočnej bezpečnostnej únie, ktorá sa venuje vývoju v rámci dvoch hlavných pilierov: boj proti terorizmu, organizovanej trestnej činnosti a počítačovej kriminalite, ako aj prostriedkom, ktorými sa podporujú a posilňovanie našej obranyschopnosti a budovanie odolnosti proti týmto hrozbám.

Predpokladom vybudovania účinnej a skutočnej bezpečnostnej únie je zabezpečiť včasné prijímanie a úplné a účinné vykonávanie právnych predpisov EÚ.

Dňa 13. decembra 2016 bolo v spoločnom vyhlásení predsedov Parlamentu, Rady a Komisie¹ dohodnutých 58 legislatívnych priorít na rok 2017. Medzi nimi sú viaceré prerokúvané návrhy, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri budovaní bezpečnostnej únie, a to: smernica o boji proti terorizmu; smernica o strelných zbraniach; systém vstup/výstup EÚ (EES); systém EÚ pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) smernica o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu; Európsky informačný systém registrov trestov (ECRIS) a nariadenie o súkromí a elektronických komunikáciách. Je nevyhnutné dosiahnuť rýchlu dohodu o uvedených návrhoch a táto správa sa zameria na súčasný stav rokovaní o každom z nich.

Dôraz na vykonávanie sa vzťahuje aj na existujúce právne predpisy vrátane nástrojov, ktoré sú stále vo fáze transpozície. Táto správa poskytuje aj aktualizované informácie o kľúčových návrhoch v tejto kategórii ako sú prekursori výbušnín, osobné záznamy o cestujúcich (PNR), průmské rozhodnutia o výmene údajov o vozidlách, daktyloskopických údajov a údajov o DNA medzi členskými štátmi, ako aj o transpozícii smernice o kybernetickej bezpečnosti (NIS).

Táto správa sa okrem pokroku v súvislosti s legislatívnymi návrhmi týka vykonávania niektorých kľúčových nelegislatívnych návrhov v rámci bezpečnostnej únie týkajúcich sa budovania odolnosti EÚ, ako je napríklad práca Komisie v oblasti boja proti radikalizácii prostredníctvom siete na zvyšovanie povedomia o radikalizácii, v oblasti ochrany mäkkých cieľov a v oblasti bezpečnostnej ochrany letectva v tretích krajinách.

Nasledujúca mesačná správa, ktorá bude predložená v apríli, bude zameraná na organizovanú trestnú činnosť a priority v rámci „**cyklu politík**“ EÚ na rok 2017, ktorý poskytuje strategický rámec pre posilnenie účinnej spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva, agentúrami EÚ a inštitúciami EÚ v tejto oblasti, ako aj na operačnú policajnú a justičnú spoluprácu vrátane spoločných vyšetrovacích tímov.

II. VYKONÁVANIE LEGISLATÍVNYCH PRIORÍT PRE LEPŠIU OCHRANU BEZPEČNOSTI OBČANOV

V uplynulom mesiaci EÚ vykonala významný krok vpred v boji proti terorizmu, keď Európsky parlament prijal návrh **smernice o boji proti terorizmu** predložený Komisiou. Rada by mala tento návrh prijať začiatkom marca. Keď bude nová smernica vykonaná, poskytne orgánom presadzovania práva a prokurátorom kľúčové nástroje na boj proti meniacej sa hrozbe terorizmu, vrátane kriminalizácie aktivít súvisiacich so zahraničnými

¹ https://ec.europa.eu/priorities/publications/joint-declaration-eus-legislative-priorities-2017_en

teroristickými bojovníkmi, teroristickým výcvikom a financovaním terorizmu. Smernica zlepši aj existujúce pravidlá výmeny informácií o teroristických trestných činoch a umožní odstraňovať teroristický obsah z internetu, čím pomôže zaistiť väčšiu bezpečnosť EÚ pri súčasnom dodržiavaní základných práv. A napokon, táto smernica zlepši postavenie obetí terorizmu a ich práva, pričom zabezpečí, aby mali bezprostredne po útoku a následne tak dlho, ako bude potrebné, prístup k službám podpory. V nadväznosti na politickú dohodu, ktorú spoluzákonodarcovia dosiahli v novembri 2016, hlasoval Európsky parlament 16. februára na plenárnom zasadnutí za tento návrh a Rada pristúpi k jeho formálnemu prijatiu začiatkom marca. Členské štáty majú 18 mesiacov na to, aby smernicu transponovali do svojho vnútroštátneho práva. Komisia podporí rýchlu a správnu transpozíciu v členských štátoch tým, že do leta 2017 zorganizuje viacero pracovných stretnutí. EÚ spolu so smernicou transponuje dodatkový protokol z roku 2015 k Dohovoru Rady Európy o predchádzaní terorizmu. Mnohé členské štáty už prijali potrebné kroky k tomu, aby aktualizovali svoje právne predpisy v súlade s protokolom.

V nadväznosti na politickú dohodu o revízii **smernice o strelných zbraniach** na účely sprísnenia kontrol a zákazov najnebezpečnejších zbraní, ktorú spoluzákonodarcovia dosiahli 20. decembra 2016, má Európsky parlament 14. marca hlasovať na plenárnom zasadnutí. Návrhom sa značne rozširuje rozsah zbraní, ktoré podliehajú zakazu podľa najprísnejšej kategórie A, vrátane automatických zbraní upravených na poloautomatické a vojenských poloautomatických zbraní s veľkokapacitným zásobníkom a nabíjacím zariadením. Po vykonaní uvedenej smernice bude môcť tieto zbrane kupovať alebo s nimi obchodovať len veľmi úzko vymedzená skupina držiteľov licencie, ako sú napríklad múzeá alebo športoví strelci – ktorí budú podliehať prísnyim požiadavkám v oblasti bezpečnosti a monitorovania. Návrh výrazne posilní kontroly týkajúce sa vysledovateľnosti, označovania a deaktivácie zbraní. Komisia spolu s expertmi z členských štátov zároveň pokračovali v práci v rámci technického výboru v oblasti noriem pre deaktiváciu zbraní. Dňa 8. februára bola dosiahnutá dohoda o revidovaných prísnejších technických kritériách, ktoré sa teraz pred ich formálnym prijatím budú testovať s cieľom zabezpečiť, že zaistia skutočnú nezvratnosť deaktivácie. Komisia zároveň zintenzívňuje opatrenia na boj proti nezákonnému obchodovaniu so zbraňami s kľúčovými tretími krajinami, ako aj s krajinami na západnom Balkáne. Boj proti nelegálnym strelným zbraňam by mal byť prioritou aj budúceho „cyklu politík“ týkajúceho sa závažnej a organizovanej trestnej činnosti na obdobie rokov 2017 – 2021.

V Európskom parlamente a Rade v súčasnosti prebiehajú rokovania o návrhoch Komisie na vytvorenie **systému vstup/výstup EÚ** s cieľom zlepšiť riadenie hraníc, riešiť neregulárnu migráciu a posilniť vnútornú bezpečnosť prostredníctvom zaznamenávania pohybov štátnych príslušníkov tretích krajín cez vonkajšie hranice schengenského priestoru, a **systému EÚ pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS)**, ktorým sa zavedie systém umožňujúci predbežné kontroly cestujúcich oslobodených od vízovej povinnosti s ohľadom na bezpečnostné riziko a riziko migrácie. Výbor Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE) prijal 27. februára 2017 svoj mandát na rokovanie o **systéme vstup/výstup EÚ**. Komisia naliehavo vyzýva oboch spoluzákonodarcov, aby urýchlene pokročili v následných rokovaniach so zreteľom na cieľový dátum jún 2017, ktorý Európska rada stanovila v decembri 2016.

Pokiaľ ide o systém **ETIAS**, experti z členských štátov diskutujú o návrhu Komisie na úrovni pracovnej skupiny Rady, pričom výbor Európskeho parlamentu LIBE vymenoval svojho spravodajcu pre tento návrh.

Pokiaľ ide o návrh Komisie týkajúci sa rozšírenia **Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS) na štátnych príslušníkov tretích krajín**, Komisia skúma technické riešenia pre centralizovanú infraštruktúru, ktorá by podporovala výmeny takýchto

informácií. So zreteľom na odporúčania skupiny expertov na vysokej úrovni pre informačné systémy a interoperabilitu, ktoré majú byť predložené v apríli 2017, Komisia v júni 2017 predloží upravený legislatívny návrh.

Kolégium prijalo 5. júla 2016 návrh Komisie týkajúci sa **cielených zmien štvrtej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí**. Rada po preskúmaní návrhu dospela 20. decembra 2016 k dohode o mandáte na rokovanie. Cieľom návrhu bolo pokryť nové spôsoby financovania terorizmu, ako sú virtuálne meny a predplatené karty a zvýšiť transparentnosť s cieľom pomôcť v boji proti praniu špinavých peňazí. Správa Európskeho parlamentu bola prijatá 28. februára 2017. Komisia vyzýva spoluzákonodarcov, aby čo najrýchlejšie dokončili rokovania o tomto dôležitom návrhu, ktorý prispeje k ďalšiemu zníženiu prostriedkov, ktoré majú teroristi k dispozícii.

V Európskom parlamente aj v Rade sa začal legislatívny proces k návrhu **nariadenia o súkromí a elektronických komunikáciách** predloženému Komisiou. Cieľom je vytvoriť rovnaké podmienky pre poskytovateľov elektronických komunikácií, dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov a zároveň umožniť podnikom inovovať. V Európskom parlamente sa bude týmto návrhom zaoberať predovšetkým výbor LIBE, ktorého spravodajca má byť čoskoro určený, s pridruženými výbormi ITRE, JURI a IMCO. Aj Rada začala na tomto návrhu pracovať na úrovni pracovnej skupiny. Keďže je uvedený návrh prioritou pre všetky tri inštitúcie, očakáva sa, že pokrok bude dosiahnutý čo najrýchlejšie, aby sa dané nariadenie mohlo začať uplatňovať od 24. mája 2018, súčasne so začiatkom uplatňovania všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

III. VYKONÁVANIE ĎALŠÍCH LEGISLATÍVNYCH INICIATÍV

Okrem prerokúvaných návrhov uvedených v spoločnom vyhlásení je dôležité uviesť, že v Európskom parlamente a Rade sa v súčasnosti pracuje na návrhu Komisie zameranom na posilnenie **Schengenského informačného systému (SIS)** s cieľom zlepšiť riadenie hraníc a účinnejšie bojovať proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti. Experti z členských štátov diskutujú o návrhu na úrovni pracovnej skupiny Rady. Výbor LIBE Európskeho parlamentu je v súčasnosti v procese vymenovania svojho spravodajcu. Navrhované opatrenia prinesú kľúčové zlepšenia v oblasti výmeny informácií a spolupráce medzi členskými štátmi, najmä zavedením povinnosti vytvoriť zápis v SIS v prípadoch týkajúcich sa teroristických trestných činov, zavedením novej kategórie zápisov o „neznámych hľadaných osobách“, zavedením systematických kontrol občanov EÚ v SIS na vonkajších hraniciach a poskytnutím plných prístupových práv pre Europol. Navrhnuté zmeny prispejú tiež k účinnému presadzovaniu zákazov vstupu pre štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach, a to tým, že stanovia povinnosť zaznamenávania týchto zákazov v SIS. Vďaka zavedeniu novej kategórie zápisov pre rozhodnutia o návrate sa týmito zmenami zlepši vykonávanie rozhodnutí o návrate vydaných neoprávnene sa zdržiavajúcim štátnym príslušníkom tretích krajín. Komisia vyzýva spoluzákonodarcov, aby urýchlili prácu na tomto dôležitom návrhu.

Komisia 21. decembra 2016 navrhla novú smernicu o **kriminalizácii prania špinavých peňazí**, ktorá príslušným orgánom takisto poskytne vhodné trestnoprávne ustanovenia na stíhanie zločincov a teroristov. Po schválení sa navrhovanými opatreniami stanovia minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií spojených s práním špinavých peňazí; odstránia existujúce rozdiely medzi vnútroštátnymi pravidlami, ktoré môžu zločinci zneužívať; odstránia prekážky brániace cezhraničnej justičnej a policajnej spolupráci stanovením spoločných ustanovení na zlepšenie vyšetrovania trestných činov súvisiacich

s práním špinavých peňazí; a zosúladia normy EÚ s medzinárodnými záväzkami v tejto oblasti, ako sú záväzky stanovené vo Varšavskom dohovore Rady Európy a v odporúčaníach Finančnej akčnej skupiny. Odvtedy sa začali rokovania v Rade na úrovni pracovnej skupiny s cieľom dospieť k všeobecnému smerovaniu pred začiatkom leta. Rokovania v Európskom parlamente by mali čoskoro začať. Komisia víta tento pozitívny vývoj a vyzýva spoluzákonodarcov, aby sa touto záležitosťou prioritne zaoberali.

Existujúce právne predpisy EÚ v oblasti bezpečnostnej ochrany letectva, ktorými sa stanovujú technické špecifikácie a výkonnostné požiadavky na **detekčné zariadenia na zaistenie bezpečnostnej ochrany letectva** na letiskách EÚ, nevytvárajú právne záväzný systém posudzovania zhody pre celú EÚ, ktorým by sa zabezpečilo dodržiavanie požadovaných noriem na všetkých letiskách EÚ. V dôsledku toho zariadenia certifikované v jednom členskom štáte EÚ nie je možné uviesť na trh iných členských štátov. Komisia preto v septembri 2016 predložila návrh, ktorým by sa zaviedol jednotný certifikačný systém EÚ založený na spoločnej skúšobnej metodike a vydávaní osvedčení výrobcov o zhode, ktoré by boli podľa zásady vzájomného uznávania platné vo všetkých členských štátoch EÚ. Vytvorenie takéhoto systému pomôže prekonať roztrieštenosť trhu, posilniť konkurencieschopnosť bezpečnostného priemyslu EÚ, zvýšiť zamestnanosť v danom odvetví a v konečnom dôsledku zlepšiť bezpečnostnú ochranu letectva v celej Európe. Návrh je v súčasnosti predmetom rokovaní spoluzákonodarcov na pracovnej úrovni.

Komisia pokračuje v práci na zabezpečení toho, aby pravidlá EÚ v oblasti **nedovolenej výroby po domácky vyrobených výbušnín** boli prispôsobené vznikajúcim hrozbám². V novembri 2016 boli pravidlá uvádzania na trh a používania **prekurzorov výbušnín**, ktoré môžu byť použité na nedovolenú výrobu po domácky vyrobených výbušnín, sprísnené pridaním troch látok³ do zoznamu⁴ látok podliehajúcich prísnej povinnosti nahlasovať akékoľvek podozrivé transakcie, zmiznutia a krádeže. Komisia má okrem toho v úmysle začať v roku 2017 hodnotenie účinnosti nariadenia (EÚ) č. 98/2013 s cieľom sprísniť existujúce obmedzenia a kontroly.

Komisia takisto prijala opatrenia voči tým členským štátom, ktoré zatiaľ v plnej miere nevykonali všetky ustanovenia nariadenia (EÚ) č. 98/2013 o uvádzaní prekurzorov výbušnín na trh a ich používaní. Po prvej fáze postupov v prípade porušenia povinnosti v máji a septembri 2016 Komisia začala 15. februára druhú fázu tým, že Cypru, Francúzsku a Rumunsku zaslala odôvodnené stanoviská. Tieto členské štáty ešte nestanovili požadované pravidlá o sankciách za porušenie obmedzení a kontrol vzťahujúcich sa na nebezpečné chemikálie, ktoré by teroristi mohli použiť na výrobu po domácky vyrobených výbušnín.

Komisia naďalej podporuje členské štáty pri rýchlom vykonávaní smernice EÚ o **osobných záznamoch o cestujúcich** a zriaďovaní útvarov informácií o cestujúcich v každom členskom štáte. V decembri 2016 Komisia zorganizovala tretie stretnutie s expertmi z členských štátov zamerané na výmenu získaných skúseností a najlepších postupov. Na účely monitorovania vykonávania smernice sa používajú orientačné medzníky v súvislosti so zriaďovaním útvarov informácií o cestujúcich stanovené v pláne vykonávania Komisie z novembra 2016. V porovnaní so situáciou uvedenou v pláne vykonávania môže byť v súčasnosti šesť členských štátov zahrnutých do kategórie členských štátov, ktoré majú zavedené funkčné alebo takmer funkčné systémy PNR a osobitný právny základ pre zber alebo spracovávanie

² Pozri tiež: Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 98/2013 o uvádzaní prekurzorov výbušnín na trh a ich používaní a o delegovaní právomoci na základe uvedeného nariadenia, 28. 2. 2017.

³ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/214, 2017/215 a 2017/216 z 30. novembra 2016, Ú. v. EÚ L 34, 9.2.2017, s. 1 – 6.

⁴ Príloha II k nariadeniu (EÚ) č. 98/2013, Ú. v. EÚ L 39, 9.2.2013, s. 1.

údajov z osobných záznamov o cestujúcich. Komisia od všetkých členských štátov pravidelne dostáva informácie o pokroku v procese vykonávania. V roku 2017 sa v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť vyčlenilo 70 miliónov EUR na vykonávanie smernice o osobných záznamoch o cestujúcich, pričom Komisia rokuje s členskými štátmi o revízii ich vnútroštátnych programov v rámci fondu na účely pridelenia dodatočných finančných prostriedkov.

V oblasti výmeny informácií medzi členskými štátmi sa **prümskými rozhodnutiami**⁵ z roku 2008 zaviedli postupy na rýchlu a účinnú výmenu údajov medzi členskými štátmi tým, že sa stanovili pravidlá a poskytol rámec umožňujúci členským štátom vzájomne vyhľadávať vo svojich súboroch s analýzou DNA, systémoch identifikácie odtlačkov prstov a databázach evidencie vozidiel. Prümský rámec bol nástrojom, ktorý francúzskym vyšetrovateľom pomohol po teroristických útokoch v Paríži v novembri 2015. V posledných mesiacoch sa pri vykonávaní prümského rámca dosiahol značný pokrok vďaka rastúcemu objemu výmeny údajov. Mnohé členské štáty však ani po takmer desiatich rokoch rozhodnutia nevykonali. Komisia preto uplatnila právomoci na presadzovanie práva, ktoré na základe Lisabonskej zmluvy získala v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí⁶, aby začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti proti Chorvátsku, Grécku, Írsku, Taliansku a Portugalsku z dôvodu nezabezpečenia súladu s prümskými rozhodnutiami.⁷

Vo štvrtej správe o pokroku pri budovaní bezpečnostnej únie⁸ sa spomínali činnosti v rôznych oblastiach, ktoré sa už vykonávajú s cieľom riešiť kybernetické hrozby, a pripomenula sa v nej ústredná úloha smernice o kybernetickej bezpečnosti (NIS), ktorá vytvára základ pre lepšiu spoluprácu na úrovni EÚ a kybernetickú odolnosť. Vo februári sa uskutočnilo prvé formálne zasadnutie **skupiny pre spoluprácu v oblasti kybernetickej bezpečnosti** vytvorenej smernicou, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia členských štátov, Komisie a Agentúry Európskej únie pre sieťovú a informačnú bezpečnosť (ENISA). Skupina riešila kľúčové otázky transpozície a dohodla sa na tom, že v rámci expertných skupín bude pokračovať v práci na mnohých aspektoch vrátane kritérií na určenie kritickosti prevádzkovateľa, konzultačného procesu v prípadoch cezhraničného vplyvu prevádzkovateľa a postupu na povinnú výmenu informácií medzi dotknutými členskými štátmi. Na podporu **vykonávania acquis v oblasti počítačovej kriminality** Komisia v decembri 2016 zaslala odôvodnené stanoviská Bulharsku, Belgicku a Írsku, ktoré neoznámili úplnú transpozíciu smernice 2013/40/EÚ o útokoch na informačné systémy do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Komisia prijala 16. decembra aj dve správy⁹ o vykonávaní smernice 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, pričom jedna správa bola osobitne zameraná na opatrenia, ktoré členské štáty prijímajú proti webovým lokalitám obsahujúcim alebo šíriacim detskú pornografiu.

IV. VYKONÁVANIE NELEGISLATÍVNYCH OPATRENÍ

Komisia zohráva kľúčovú úlohu pri podnecovaní, napomáhaní, financovaní a koordinácii práce vo viacerých nelegislatívnych oblastiach, ktoré majú zásadný význam pre boj proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti, ako je radikalizácia, ochrana mäkkých cieľov,

⁵ Rozhodnutie Rady 2008/615/SVV a rozhodnutie Rady 2008/616/SVV.

⁶ Päťročné prechodné obdobie stanovené v protokole č. 36 Lisabonskej zmluvy skončilo 1. decembra 2014.

⁷ Tieto členské štáty ešte nezabezpečili automatizovanú výmenu údajov v najmenej dvoch z troch kategórií údajov (údaje o DNA, daktyloskopické údaje a údaje z vnútroštátnej evidencie vozidiel). Na formálnu výzvu reagovalo všetkých päť členských štátov. Odpovede v súčasnosti posudzujú útvary Komisie.

⁸ COM(2017) 41 final.

⁹ COM(2016) 871 final a COM(2016) 872 final.

bezpečnosť dopravy, kybernetická bezpečnosť a hybridné hrozby. V rámci reakcie na hrozby, ktoré predstavujú vracajúci sa zahraniční teroristickí bojovníci a radikalizácia na internete, je potrebné vyvíjať neustále úsilie o identifikáciu, podporu a monitorovanie osôb náchylných na radikalizáciu a zároveň úsilie o zníženie množstva teroristickej propagandy na internete a poskytovanie vierohodných protiargumentácií. Útok v Berlíne v decembri 2016 opätovne zdôraznil dôležitosť ochrany mäkkých cieľov.

Komisia a **centrum excelentnosti siete na zvyšovanie povedomia o radikalizácii (ďalej len „RAN“)** intenzívne pracujú na konkrétnych usmerneniach a odporúčaniach pre odborníkov z praxe, ako aj tvorcov politík, ktorými sa zaistí účinnejšie predchádzanie existujúcim a vznikajúcim výzvam spojeným s radikalizáciou a boj proti nim. Vo februári 2017 Komisia vytvorila novú sieť vnútroštátnych tvorcov politík v oblasti prevencie. Táto nová sieť tvorcov politík sleduje dva hlavné ciele: posilniť a inštitucionalizovať výmenu odborných znalostí a skúseností týkajúcich sa prístupov a politík v oblasti prevencie medzi členskými štátmi a zabezpečiť, aby boli členské štáty väčšmi zapojené do činností siete RAN. Nová, viac politicky zameraná sieť, doplní existujúcu sieť RAN, ktorá združuje pracovníkov v prvej línii, a pomôže zabezpečiť, aby boli do nových politických iniciatív začlenené osvedčené postupy.

Centrum excelentnosti RAN začalo pracovať aj na príručke o **zaobchádzaní s navrátilcami** s cieľom poskytnúť odborníkom z celej Európy s potrebné zručnosti, vedomosti a dôveru, ktoré im umožnia čo najvhodnejšie a najúčinnnejšie reagovať. Keďže sa niektoré z týchto osôb budú vracat' s veľmi malými deťmi, Komisia poverila sieť RAN vypracovaním usmernenia, ako chrániť a podporovať deti, ktoré sa narodili alebo vyrastali na územiach ovládaných teroristami, alebo ktoré vyrastali v radikalizovanom prostredí v rámci EÚ.

Sieť RAN okrem toho v roku 2017 vypracuje príručku obsahujúcu **osobitné pokyny na predchádzanie polarizácii** a boj proti radikalizácii. Centrum excelentnosti RAN vypracuje dva súbory nástrojov: pre **odbornú prípravu** zameranú na **zvyšovanie povedomia o radikalizácii** pre odborníkov z prvej línie a pre **miestne stratégie a prístupy** s cieľom pomôcť tým, ktorí bojujú proti radikalizácii na miestnej úrovni.

Pokiaľ ide o radikalizáciu na internete, opatrenia dohodnuté s internetovými spoločnosťami na zasadnutí internetového fóra EÚ v decembri 2016 sú v súčasnosti vo fáze vykonávania. Tento mesiac by mala začať fungovať „databáza hashov“, čo je platforma pre označovanie teroristického obsahu na internete s cieľom zabezpečiť jeho nezvratné odstránenie, ktorú vytvoril internetový priemysel v úzkej spolupráci s Komisiou. Komisia 15. marca 2017 takisto začne realizovať svoj program posilnenia občianskej spoločnosti s finančným príspevkom vo výške 15 miliónov EUR, ktorý je zameraný na posilnenie účinných protireakcií na internete.

Predchádzanie radikalizácii znamená aj riešenie jej základných príčin vrátane stigmatizácie komunit, neznášanlivosti a rasizmu. Komisia podporuje vzdelávanie, medzikultúrny dialóg a opatrenia v oblasti začleňovania a nediskriminácie poskytovaním finančných prostriedkov z EÚ. V januári 2017 boli Komisii doručené projektové žiadosti v rámci programu Práva, rovnosť a občianstvo¹⁰, ktoré sú okrem iného zamerané na predchádzanie antisemitizmu a protimoslimskej nenávisti a neznášanlivosti a boj proti nim, ako aj na podporu lepšieho porozumenia medzi rôznymi komunitami, okrem iného aj prostredníctvom medzináboženských a medzikultúrnych aktivít. Prijímajú sa aj opatrenia na rozvoj nástrojov

¹⁰ V januári 2017 sa skončila lehota na podávanie žiadostí v odpovedi na výzvu na predkladanie návrhov v rámci programu Práva, rovnosť a občianstvo, na ktorú je vyčlenených 4 475 000 EUR.

a postupov na predchádzanie rasistickým a xenofóbnym nenávisťným prejavom na internete a ich potláčanie.

Ako bolo uvedené vo štvrtjej správe o pokroku smerom k dosiahnutiu účinnej a skutočnej bezpečnostnej únie, Komisia vo februári zvolala prvé pracovné stretnutie zamerané na **ochranu mäkkých cieľov**, na ktorom sa zúčastnili odborníci členských štátov z rôznych odborov (boj proti terorizmu, presadzovanie práva, bezpečnosť dopravy a výskum), aby rokovali o spôsoboch zlepšenia ochrany mäkkých cieľov (doprava, športové podujatia, nákupné strediská, školy atď.). Pracovné stretnutie je prvým krokom k vytvoreniu platformy EÚ, ktorá členským štátom umožní výmenu skúseností s cieľom zvýšiť ich odolnosť a zlepšiť ochranu proti budúcim útokom na mäkké ciele. Na budúcu výmenu skúseností boli určené tieto oblasti: začlenenie metodík **posudzovania rizík** do plánovania verejných podujatí alebo ochrany miest s vysokou koncentráciou osôb; riešenie výziev vyplývajúcich z **vnútorných hrozieb** prostredníctvom opätovného preskúmania postupov previerok; posilnenie **včasného odhaľovania** zbraní a výbušnín prostredníctvom testovania a využívania inovatívnych detekčných zariadení a preskúmania možných spoločných noriem na iné účely než v oblasti letectva; **zvyšovanie povedomia verejnosti** o možnostiach útoku a zlepšovanie jej reakcií na ne a užšia spolupráca medzi vládami a **súkromnými zainteresovanými stranami**. Za ďalšiu prioritnú oblasť bolo označené spoločné úsilie pri „ochrane pomocou územného plánovania“ týkajúce sa výstavby nových budov a zriaďovania nových verejných priestorov.

V oblasti **hybridných hrozieb** Komisia a vysoká predstaviteľka predložila v júli 2017 Rade správu o vykonávaní 22 opatrení spoločného rámca pre boj proti hybridným hrozbám z roku 2016, ktorý sa vzťahuje najmä na ochranu kritickej infraštruktúry (napr. v oblasti energetickej a dopravnej infraštruktúry a súvisiacich systémov). Spoločný rámec má posilniť odolnosť EÚ a členských štátov, ako aj partnerov a zintenzívniť spoluprácu s NATO¹¹ v oblasti boja proti týmto hrozbám.

V oblasti bezpečnosti dopravy EÚ vypracovala stabilný rámec bezpečnostnej ochrany letectva. **Lety do EÚ z tretích krajín** však môžu predstavovať zraniteľné miesta. Túto potenciálnu bezpečnostnú medzeru treba odstrániť prostredníctvom medzinárodnej spolupráce v rámci Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO), ako aj bilaterálneho úsilia o budovanie kapacít v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2309¹². Komisia začala spolu s členskými štátmi a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť v januári 2017 pracovať na vytvorení matice kombinujúcej posúdenie rizík a konkrétne prvky zraniteľných miest s cieľom poskytnúť základ pre stanovenie priorít a koordináciu úsilia o budovanie vonkajších kapacít. Komisia zároveň urýchljuje svoju prácu na vymedzení spoločného prístupu k bezpečnosti v námornej a pozemnej doprave, pričom tento prístup by mal byť založený na rizikách, primeraný a udržateľný.

V nadväznosti na výsledok diskusií počas zasadnutia Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 8. – 9. decembra 2016 členské štáty vyzvali na proces reflexie o tom, ako riešiť **šifrovanie v kontexte vyšetrovaní trestných činov**. Komisia začala činnosť v dvoch paralelných oblastiach: právnej a technickej s cieľom zhromaždiť informácie a preskúmať možnosti, ako riešiť potrebu prekonať prekážky spôsobené šifrovaním, ak je to potrebné na účely vyšetrovania závažnej trestnej činnosti, a zároveň zachovať dôveru a bezpečnosť v digitálnom svete.

Pokiaľ ide o **vonkajší rozmer boja proti terorizmu**, prebieha vykonávanie záverov Rady z februára 2015, v dôsledku ktorého došlo k 60 % nárastu projektov v oblasti boja proti

¹¹ V súlade so spoločným vyhlásením predsedu Európskej rady, predsedu Európskej komisie a generálneho tajomníka Organizácie Severoatlantickej zmluvy z 8. júla 2016.

¹² Rezolúcia Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 2309 (2016) z 22. septembra 2016.

terorizmu realizovaných s tretími krajinami; tieto projekty sa zameriavajú na budovanie kapacít partnerov a boli na ne vyčlenené prostriedky v celkovej výške 225 miliónov EUR. V rámci druhého politického dialógu na vysokej úrovni o bezpečnosti a boji proti terorizmu sa 19. januára 2017 uskutočnili rokovania s Tuniskom. Týkali sa akčného plánu v oblasti obchodovania so zbraňami, spoločného úsilia pri boji proti financovaniu terorizmu, posilnenia kapacít v oblasti riadenia hraníc a ďalšej spolupráce v oblasti predchádzania radikalizácii, pričom cieľom bolo dohodnúť spoločný pracovný plán EÚ a Tuniska pre boj proti terorizmu na rok 2017. Od začiatku tohto roka EÚ takisto organizovala špecializované diskusie o boji proti terorizmu s viacerými tretími krajinami vrátane Saudskej Arábie, Ruska a Austrálie, a prijala delegáciu z Ligy arabských štátov.

V. ZÁVER

Budovanie účinnej a udržateľnej bezpečnostnej únie si vyžaduje úzku spoluprácu medzi Komisiou, Európskym parlamentom a členskými štátmi s cieľom zaistiť legislatívne, ako aj nelegislatívne zložky, ktoré spolu posilnia bezpečnosť našich občanov. Základnými stavebnými kameňmi sú legislatívne priority v rámci spoločného vyhlásenia, ktoré sa týkajú bezpečnostnej únie, pričom na zabezpečenie ich urýchlenej a úplnej realizácie bude nutná tímová práca. Aby boli tieto opatrenia účinné, musia vykonať rýchlo a účinne. Komisia bude aj naďalej v plnej miere plniť svoju úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa tak stalo.